

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.170/2017/6.szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Szigethy Csilla ügyvéd által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. december 12. napján kelt 17.P.21.718/2016/14. számú ítélete ellen az alperes 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. május 30. napján **(kölcshszerződés száma)**. számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Daewoo TDJ4 típusú gépjármű vételárának finanszírozására, amely alapján az alperes 460 000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek.

A kölcsönszerződés részévé vált az alperes gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely az alábbi - a jelen másodfokú eljárás tárgyát képező jogvita elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”
- IV.9.: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”
- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg”.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja szerint az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig a felperes a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki (opciós szerződés 6. pont). A szerződés 7. pontja a vételi jog gyakorlásának feltételeit rögzíti, e szerint az alperes a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az alperes a szerződéskötéstől számított 5 éven belül vételi jogát nem gyakorolta.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 14 454 Ft megfizetésére, valamint az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására. A törzskönyv kiadásával kapcsolatos keresetét arra alapította, hogy az alperes vételi joga megszűnt, mivel az annak gyakorlására kikötött 5 éves időtartam letelt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A törzskönyv kiadására vonatkozó kereset kapcsán előadott védekezése szerint mind a szerződéskötéskor hatályos Üsz., mind pedig az annak helyébe lépő **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. számú üzletszabályzat V.6. pontja értelmében az alperes által kikötött opciós jog ún. zárt opció. Álláspontja szerint a törzskönyv alperes részére történő átadása a kölcsönszerződéshez kapcsolódó önálló biztosíték, ezt támasztja alá az Üsz. II.1.e. pontja, valamint VI.2. és VI.3. pontjának a rendelkezései. Mindkét üzletszabályzat egyezően rendelkezik akként, hogy a törzskönyv kiadására csak abban az esetben köteles, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét nem teljesítette. A felperes ennek nem tett eleget, ezért a törzskönyv kiadására vonatkozó keresete „idő előtti”.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 21 000 Ft perköltséget. Határozatának a törzskönyv kiadásával kapcsolatos keresetet érintő indokolása szerint a felek az opciós szerződés 4. pontja alapján az alperes opciós jogának gyakorlására nyitva álló határidő 2013. május 30. napján lejárt, ezt követő időpontban a perben alkalmazandó 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 374. § (2) bekezdése alapján opciós jogával nem élhet, azt az alperes „zárt opcióra” történő hivatkozása sem alapozza meg. Megállapítása szerint a törzskönyv birtoklása az opciós jog biztosítéka volt, s miután a törzskönyv a gépjármű tulajdonjogát igazoló okirat, a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 81. § (1) bekezdése szerint a vételi jog megszűnését követően az alperes azt köteles kiadni. Álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott a Kúria Pfv.21.971/2015/6. számú ítéletére.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a törzskönyv kiadására irányuló kereset elutasítását kérte. Változatlan álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés opciós jogtól független, atipikus biztosítéka, ezért a jogvita eldöntése szempontjából közömbös, hogy az alperes opciós joga megszűnt-e. Elfoglalt álláspontja szerint a törzskönyvet mindaddig birtokban tarthatja, amíg a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségét maradéktalanul nem teljesítette. Kiemelte, a törzskönyv birtokban tartásának önálló biztosítéki

jellegét igazolja, az 1959-es Ptk-ban nevesített egyéb biztosítékok alkalmazásával szembeni előnye. Fellebbezésében az álláspontját alátámasztó bírósági határozatokra hivatkozott. Utalt arra, nem ért egyet a Kúriának a Pfv.V.21.971/2015. számú ügyben hozott határozatával, mert az megítélése szerint okszerűtlen következtetésen alapul.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nem volt akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Helyesen jutott ugyanakkor arra a következtetésre is - az alábbiakban kifejtendő szerint -, hogy az opciós szerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseiből ilyen tartalmú megállapodás létrejötte nem állapítható meg. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. - alperes által hivatkozott - VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „A kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság. Nem vonható le ezzel ellentétes következtetés az Üsz. alperes által megjelölt további rendelkezéseiből sem. Az Üsz.VI.2. pont a gépjármű átvételének feltételül szabja a VI.1. pontban írtak teljesülését, míg a VI.3. pont arról rendelkezik csupán, ha a VI.1. pont rendelkezéseitől eltérően a törzskönyv az adós birtokába kerül, azt köteles a hitelező részére megküldeni. Mindkét szerződési rendelkezés tehát VI.1. pontban írtak teljesítéséhez kapcsolódik, amely feltétel az előzőekben kifejtettek szerint értelmezendő.

Az alperes által az elsőfokú eljárásban hivatkozott Üsz. II.1.e. pontja sem mond ennek ellent. E rendelkezés szerint ugyanis a kölcsön folyósításának egyik feltétele, hogy a biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a felek között írásban érvényesen létrejött. E feltétel a perbeli esetben megvalósult, hiszen a felek az opciós szerződést megkötötték. Az Üsz. IV.7. pontjában írt kikötés az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis, mivel a Ptk. 374. § (2) bekezdésének kógens rendelkezését megkerüli, az alapján ugyanis a hitelező egyoldalú hatalmasságot kap arra vonatkozóan, hogy egyoldalú felszólítással kötelezze - változatlan tartalommal - újabb opciós szerződés kötésére a kölcsönbevevőt (BDT2008. 1828). Minderre figyelemmel, ahogyan azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította, az alperes vételi joga a szerződés aláírásától számított 5 év elteltével megszűnt, és ezzel együtt megszűnt az a jogcím, amely alapján a felperes tulajdonát képező törzskönyvet birtokában tarthatta.

Az elsőfokú bíróság az Üsz. IV.9. és az opciós szerződés 4. pontjának helyes értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy e rendelkezésekből nem következik az, miszerint a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette

fizetési kötelezettségeit. Utal e tekintetben az ítéltábla az 1959-es Ptk. szerződés értelmezésével kapcsolatos 207. § (1) és (2) bekezdésére, amely szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogy azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kell. Ha pedig az általános szerződési feltétel illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó az 1959-es Ptk. fenti rendelkezéseivel a pontatlan vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ennek megfelelően, ha az alperesnek az Üsz. IV.9. pontjában írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen, félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak teljes megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont az 1959-es Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja.

Mindezt figyelembe véve az Üsz. IV.9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását, nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Nem ért egyet az ítéltábla az alperesnek azzal a hivatkozásával, miszerint a Kúria Pfv.V.21.971/2016/6. számú ítélete okszerűtlen következtetésen alapulna. Tény, hogy a Kúria ítéletében foglalt döntés a jelen ügyben eljáró bíróságot nem köti, az ítéltábla azonban mindenben osztja a Kúria álláspontját, nevezetesen, hogy a felek megállapodásának irányadó rendelkezései, azaz az Üsz. IV.9. és a VI.1. pontja, valamint az opciós szerződés 6. pontja szerkezetéből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségként az opció valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszerítése érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Figyelemmel arra, hogy az alperes opciós joga 2013. május 30. napján megszűnt, az elsőfokú bíróság megalapozottan döntött a törzskönyv felperes részére történő kiadásáról.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - annak indokolásbeli kiegészítésével - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére 4 munkára figyelembevételével. Az alperes a fellebbezési eljárási illetéket leróta, fellebbezése eredménytelensége folytán annak megtérítésére nem tarthat igényt.

S z e g e d , 2017. június 7.

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró

Dr. Tóth Gabriella sk.
bíró